



בש"פ 7457/15 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 7457/15

לפני:

כבוד השופט א' שהם

העוררת:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב:

פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לנוער, מיום 20.10.2015, בע"ח 56826-12-14, שניתנה על-ידי כב' השופט א' רומנוב

בשם העוררת:

עו"ד נעמי גרנות; עו"ד רחל זוארץ-לוי

בשם המשיב:

עו"ד נדב גדליהו

החלטה

1. לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לנוער (כב' השופט א' רומנוב), בע"ח 56826-12-14, מיום 20.10.2015, במסגרתה התקבלה בקשת המשיב לקבלת חומרי חקירה, לפי סעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ).

כתב האישום שהוגש נגד המשיב



2. בכתב האישום שהוגש נגד המשיב, קטין יליד 1997, נאמר כי במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, שימש המשיב כעוזרו של רב. בתוך כך, היה המשיב אחראי, בין היתר, על שמישותה ומילויה של מכונה אוטומטית לממכר ממתקים (להלן: המכונה), שהוצבה במסדרון הבניין שממול לבית הכנסת, ליד מחסן (להלן: המחסן). ביום 2.10.2014, בשעות היום, ניגשו ל.פ., קטינה ילידת 2008 (להלן: המתלוננת) ואחותה ת.פ., קטינה ילידת 2010, אל מכונת הממתקים וביקשו לרכוש ממתקים. משנוכחה המתלוננת לדעת כי המכונה אינה פועלת, היא התקשרה באמצעות אחר, שזהותו אינה ידועה למאשימה, אל המשיב, על מנת להודיע כי המכונה איננה תקינה, ולבקש מהמשיב כי יבוא לתקנה. כאשר הגיע המשיב למקום, הוא בדק את מכונת הממתקים, ואמר למתלוננת לגשת עמו למחסן הסמוך, וזאת, לאחר שהודיע לה כי ייתן לה מן הממתקים המאוחסנים שם.

כפי שנטען בכתב האישום, לאחר שנכנסו השניים, המשיב והמתלוננת, למחסן, ובעוד אחותה של המתלוננת ממתינה בחוץ, נעל המשיב את הדלת, והפשיט את המתלוננת מבגדיה. המשיב פשט את בגדיו והצמיד את איבר מינו לאיבר מינה של המתלוננת. בהמשך, הורה המשיב למתלוננת להתכופף, ולאחר שעשתה כן, הוא הצמיד את איבר מינו לישבנה. לאחר זאת, הכניס המשיב את איבר מינו לפיה של המתלוננת, והגיע לפורקן מיני על פניה ופיה. לבסוף, מסר המשיב למתלוננת את הממתקים שהבטיח לה, אשר היו במחסן. בשל המעשים המתוארים לעיל, יוחסו למשיב העבירות הבאות: מעשה סדום בקטינה, לפי סעיף 347(ב), בנסיבות סעיף 345(ב)(1), יחד עם סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ומעשה מגונה בקטינה, לפי סעיף 348(ב), בנסיבות סעיף 345(ב)(1), יחד עם סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין.

3. כפי שהובהר על ידי העוררת, החומר הראייתי בתיק דנן מבוסס על הראיות הבאות: גרסתה של המתלוננת, שנחקרה באמצעות חוקרת ילדים; דו"ח הובלה, הצבעה ושחזור שבוצע על ידי המתלוננת, ועליו חתומה חוקרת הילדים; זיהוי של המשיב על ידי המתלוננת במסדר זיהוי תמונות; הודעותיהם של הורי המתלוננת (אמה ואביה החורג (להלן: האם ו-האב בהתאמה)), ושל אנשים נוספים המתגוררים בישוב, אשר שמעו על האירוע; וכן, מגבת שנמצאה במחסן, אשר בה נמצא חומר שזוהה כזרעו של המשיב. נקדים את המאוחר ונציין, כי המשיב טען שהוא נהג לאונן במחסן, ובכך הסביר את הימצאות המגבת במקום, כשעליה סימני זרע שזוהו כשלו.

הליכים קודמים בנושא הבקשות לקבלת חומרי חקירה

4. ביום 21.12.2014, הגיש המשיב בקשה לבית המשפט המחוזי לקבלת חומרי חקירה, לפי סעיף 74 לחסד"פ (להלן: הבקשה הראשונה). המשיב ביקש מבית המשפט להורות לתביעה להעביר לידי את החומרים הבאים: תיעוד חקירת ילדים שנערכה למתלוננת על ידי חוקר ילדים, בעקבות תלונות שקדמו לתיק דנן; כל חקירת ילדים אחרת שנערכה לאחד מילדי משפחת המתלוננת; העתק מהרישום הפלילי או מִפְּלֵט התלונות של מי מבני משפחתה של המתלוננת, כולל אביה החורג של המתלוננת.

5. ביום 26.3.2015, נענה בית המשפט המחוזי לבקשתו הראשונה של המשיב. אשר לגיליונות הרישום הפלילי של הורי המתלוננת, ציין בית המשפט, כי: "הגם שאני סבור כי הרלוונטיות של המידע היא רחוקה, הרי שהיא



קרובה במידה כזאת המצדיקה את גילוייה". בית משפט קמא הבהיר, כי כוונתו לרישום הפלילי, הכולל את כלל התיקים שנפתחו נגד הורי המתלוננת, לרבות תיקים שהסתיימו בהרשעה, תיקי מב"ד (תיקים אשר ממתינים לבירור דין), כמו גם תיקים סגורים.

6. בהתאם להחלטת בית המשפט, העבירה העוררת למשיב את סיכום חקירתה של המתלוננת על ידי חוקר ילדים, ובכלל זאת גם את תמלול חקירה שנפתחה בשנת 2013, בחשד לאלימות שננקטה על ידי אמה של המתלוננת, כלפיה. כמו כן, הועברו למשיב גיליונות המרשם הפלילי של הורי המתלוננת, לרבות מידע לגבי תיקים סגורים. יצוין, כי במרשם הפלילי בעניינו של האב, מופיעה הרשעה משנת 2005 בגין תקיפת בן זוג, תקיפת קטין, איומים, והיזק לרכוש במזיד. בעקבות הרשעתו זו, הוטל על האב צו של"צ, וכן מאסר על תנאי. בנוסף, מופיע במרשם פירוט בנוגע לתיקים שנסגרו, במסגרתם עלו חשדות להתנהגות אלימה מצד האב כלפי בני משפחתו הקודמת, עוד טרם שהחלה מערכת היחסים שלו עם אמה של המתלוננת.

7. בהמשך, הגיש המשיב בקשה נוספת לקבלת חומרי חקירה (להלן: הבקשה השנייה). בבקשה השנייה, ביקש המשיב מבית המשפט להורות לתביעה להעביר לרשותו כל חומר חקירה שנאסף במסגרת התיק שנפתח בשנת 2013, נגד אמה של המתלוננת. בנוסף, ביקש המשיב להעביר לידו שני תיקי חקירה סגורים בעניינו של האב: תיק העוסק בחשד לאירוע תקיפה מצידו של האב, משנת 2011; ותיק העוסק בחשד להתעללות פיזית ונפשית מצד האב בקטין חסר ישע, משנת 2003.

8. ביום 1.7.2015, נענה בית משפט קמא לבקשתו של המשיב, ככל שמדובר בתיק החקירה שנפתח נגד האם, בשנת 2013. אשר לתיקים הסגורים, קיבל בית המשפט את בקשתו של המשיב באופן חלקי, בקובעו כי "על הפרקליטות לערוך ביחס לכל אחד מהתיקים סיכום תמציתי של מהות התיק ותוכנו ולמסור אותו לסניגור". עוד קבע בית משפט קמא, כי "ככל שבמהלך הדיון בתיק העיקרי הסניגור יהיה סבור כי יש טעם חשוב לעיין בתיקי החקירה עצמם ולא להסתפק בתמציות שיימסרו לו, רשאי הסניגור לפנות אל בית המשפט בבקשה מחודשת או לפנות להרכב עצמו".

9. בהתאם להחלטתו זו של בית משפט קמא, העבירה העוררת לידי המשיב את יתר חומרי החקירה הנוגעים לתלונתה הקודמת של המתלוננת, משנת 2013. בנוסף, תמצתה העוררת את החומר שנכלל בתיקים הסגורים, המופיעים במרשם הפלילי של האב.

10. ביום 19.8.2015, הוגשה בקשה שלישית מטעם המשיב לקבלת חומרי חקירה נוספים (להלן: הבקשה השלישית). במסגרת זו, ביקש המשיב כי בית המשפט יורה לתביעה להעביר לידו את חומרי החקירה הבאים: חקירת אחות המתלוננת בתיק הנוגע לתלונתה הקודמת של המתלוננת, משנת 2013; וכן, את התיקים הסגורים בעניינו של האב, במלואם. כזכור, סיכומי התיקים הסגורים הועברו למשיב, ובמסגרת בקשה זו, טען המשיב כי יש להעביר אליו את התיקים עצמם.

11. המבקש צירף לבקשתו השלישית, חוות דעת של חוקרת ילדים, הגב' רחל נחום, ובה היא הביעה את דעתה בדבר החשיבות המכרעת שיש בקבלת חומרים אלו, לצורך הערכת מהימנותה של המתלוננת. בחוות דעתה, טענה הגב' נחום, כי בכדי "לקבל תמונה שלמה ואמיתית" בעניינו של קטין, אשר נחקר באמצעות חוקרת ילדים, "יש חשיבות רבה לאיסוף אינפורמציה מלאה אודות הילד הנחקר". עוד מסרה הגב' נחום בחוות דעתה, כי "המראיין



בחקירת ילדים חייב לאסוף כל מידע אפשרי אודות האירוע הנחקר ואודות יכולותיו ונטיותיו של הילד. מידע זה יסייע למראיין להיות מודע למגוון ההשערות החלופיות האפשריות לגבי האירוע ולמה שיכול להניע את הילד לדיווח שקרי או אמיתי. השערות אלו הן בעלות חשיבות מכרעת במיקוד הראיונות כאשר מתכננים לחקור ילד בן 5-6".

החלטתו של בית המשפט המחוזי בבקשה השלישית

12. ביום 20.10.2015, נענה בית משפט קמא לבקשתו השלישית של המשיב, בקובעו את הדברים הבאים:

"בשתי החלטותי הקודמות עמדתי על מיוחדותו של התיק הבאה לידי ביטוי, בין היתר בכך שהראייה המרכזית הקיימת נגד הנאשם [המשיב] היא הודעה שמסרה המתלוננת בפני חוקרת הילדים. במועד ביצוע העבירה הנטענת הייתה המתלוננת כבת 6 שנים ו-3 חודשים וככל הנראה היא לא תעיד בבית המשפט. בעבר כבר ציינתי כי בנסיבות המקרה קיימת חשיבות מיוחדת לכך שבפני הסנגור, וכמו גם בפני בית המשפט, תהיה גם תמונה רחבה באשר לסביבתה של המתלוננת. לנוכח כל האמור, ועל רקע המבוקש במכתבה של הגב' נחום, אני נעתר לבקשה ומורה לפרקליטות למסור לסנגור את תיקי החקירה עצמם. בהסכמת הסנגור, פרטיהם של הנוגעים בדבר לא יגולו וניתן להשחירם".

עיקרי הטענות בערר

13. הערר שלפניי נוגע אך ורק להחלטתו של בית המשפט המחוזי להיענות לבקשתו השלישית של המשיב, ולהעביר לידי המשיב את התיקים הסגורים בעניינו של האב. אין כל טענה לגבי ההחלטה להעביר את חקירת אחות המתלוננת, במסגרת תלונתה של המתלוננת משנת 2013. בפתח הדברים, ציינה העוררת כי בשל תקלה לא הועברה לידי פרקליטות המדינה החלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 26.3.2015, שבמסגרתה התקבלה בקשתו הראשונה של המשיב. מסיבה זו בלבד, כך נטען, לא הוגש ערר על החלטה זו, על אף שלשיטתה של העוררת היה מקום להגיש ערר לבית משפט זה. בשל תקלה זו, "השלימה" העוררת גם עם החלטתו השנייה של בית משפט קמא, לעניין בקשתו הנוספת של המשיב לקבלת חומרי חקירה. ואולם, לטענת העוררת, אין היא יכולה להשלים עם ההחלטה בבקשתו השלישית של המשיב, לקבלת חומרי חקירה נוספים, כיוון שהחלטה זו "מרחיבה את היקפו של 'חומר חקירה' למחוזות שלא שיערום אבותיה של הוראת החוק".

14. בפי העוררת שתי טענות עיקריות, המובילות, לשיטתה, למסקנה כי יש לקבל את עררה ולבטל את החלטתו של בית משפט קמא. לטענת העוררת, שגה בית משפט קמא משקבע, כי לאור חומר הראיות הקיים וטיבו, יש למסור את התיקים הסגורים לידי המשיב. עוד נטען, כי שגה בית משפט קמא מבחינה משפטית, בקובעו כי יש לראות את התיקים הסגורים כ"חומר חקירה", לפי ס' 74 לחסד"פ.

15. אשר לטענה הראשונה, סבורה העוררת כי בית משפט קמא לא דק פורתא בהעריכו את התשתית הראייתית הקיימת בתיק, להוכחת הנטען בכתב האישום. ראשית, מדובר בחקירתה של המתלוננת על ידי חוקרת הילדים, חקירה שהיא הראייה המרכזית בתיק: "הקטינה [המתלוננת] נחקרה ארוכות על ידי חוקרת ילדים, שמצאה כי



דבריה מהימנים. כל חקירתה והובלתה לזירת האירוע מתועדים באופן חזותי וקולי. אם כך, אף אם אמנם לא תעיד המתלוננת בבית המשפט, יוכל בית המשפט להתרשם באופן בלתי אמצעי מאמרותיה, מאישיותה, מיכולת הדיבור שלה, וכיוצ"ב". העוררת הוסיפה וטענה, לעניין התשתית הראייתית, כי יש לראות במגבת שנמצאה במחסן בו התרחש, לטענתה, האירוע, ואשר עליה נמצא זרעו של המשיב, כראיה אשר מחזקת משמעותית את עדותה של המתלוננת. בדיון שהתקיים בפניי, הפנתה העוררת לחקירתו של המשיב, ולטענתה, רק לאחר מספר רב של שאלות, מסר המשיב את הגרסה לפיה הוא נהג לאונן במחסן. לגבי הימצאותה של המגבת במקום זה דווקא, טענה עו"ד גרנות, באת כוחה של העוררת, כי "לא הייתי מצפה למצוא סימנים של אוננות דווקא במקום עבודה, וזה מקום העבודה של הבחור הזה, מחסן. דווקא באותו מקום שהמתלוננת הקטינה הזו". לאור האמור, גורסת העוררת כי "תשתית ראייתית שכזו אינה מצריכה הפלגה והרחבה של 'חומר החקירה' בתיק".

16. במישור המשפטי, נטען על ידי העוררת כי התיקים הסגורים אינם בגדר "חומר חקירה", לפי ס' 74 לחסד"פ. ראשית, טוענת העוררת, כי תיקים סגורים אינם צריכים להיות מועברים למי שאינו מוסמך לכך, בהתאם לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981. שנית, לשיטתה של העוררת, עדותו של האב הינה "שולית" לתשתית הראייתית הקיימת בתיק זה, והיא נגבתה, בעיקרו של דבר, בכדי להבהיר את אופן חשיפת האירוע על ידי המתלוננת, והשתלשלות הטיפול בתלונה, מושא כתב האישום. מידע על תיקים סגורים של האב, מהשנים 2003 ו-2011, שעניינם חשד לביצוע עבירות אלימות כלפי בני משפחתו הקודמת, אשר נסגרו, מחוסר ראיות, רחוק עד מאוד מליבת האישום בעניינו של המשיב, ואין לו כל רלוונטיות לתיק דנן.

העוררת סבורה, כי לא היה מקום למסור, מלכתחילה, את המרשם הפלילי בעניינו של האב ואת רשימת התיקים הסגורים, לרבות תמציתם, ואין מקום להוסיף פגיעה באב מעבר לכך, ולהעביר את התיקים הסגורים, במלואם. העברת תיקים אלו תגרום, לטענת העוררת, לפגיעה ממשית בפרטיותו של עד תביעה, שעדותו איננה בגדר עדות מרכזית בתיק, כמו גם בפרטיותם של אנשים נוספים, חלקם קטינים, שאין להם כל קשר לכתב האישום בעניינו של המשיב. העוררת העלתה את החשש, כי הרחבת המושג "חומר חקירה", כפי שנעשה במקרה דנן, עלולה למנוע מאנשים להגיש תלונות במטרה ולהעיד בבתי משפט, עקב האפשרות לפגיעה קשה וחמורה בפרטיותם. לטענת העוררת, אין בהשחרת שמות המעורבים בתיקים אלה (למעט שמו של האב) כדי למנוע את הפגיעה בפרטיותם, כיוון שניתן יהיה לזהותם על סמך קשרי המשפחה שלהם. בהתייחס לחוות הדעת שניתנה על ידי הגב' נחום, ציינה העוררת, כי "עם כל הכבוד לעדה-העוררת מעולם לא נתקלה בבקשה של חוקרת ילדים כלשהי לקבל לידיה תיקים ותלונות הקשורים לקרובי משפחתו של הילד הנחקר לצורך הערכת מהימנותו של הילד. קל וחומר שכן, כאשר מדובר בתיקים הסגורים של אב חורג, שעד לאחרונה כלל לא גידל את המתלוננת, וכאשר המדובר בתלונות מסוג אחר".

17. על יסוד האמור, התבקשתי לקבל את הערר ולבטל את החלטתו השלישית של בית המשפט המחוזי, לעניין התיקים הסגורים של האב.

עיקרי טענותיו של המשיב בתגובתו לערר

18. המשיב מסר את תגובתו לערר, הן בהודעה שהגיש לבית משפט זה ביום 14.11.2015, והן בדיון שנערך בפניי. בתגובתו, עמד המשיב על האופי הייחודי של התיק הנדון, כשיקול שיש להתחשב בו בעת קבלת החלטה לעניין בקשה לקבלת חומר חקירה, לפי ס' 74 לחסד"פ. לטענת המשיב, ייחודיותו של התיק נובעת, בין היתר, מ"מסד ראיות



מורכב", הנעוץ ברקע המשפחתי ממנו מגיעה המתלוננת בתיק. משפחת המתלוננת היא משפחה חרדית, שבה אם המשפחה היא אמה הביולוגית של המתלוננת, ואילו האב הוא אב חורג, כפי שכבר צוין לעיל. בנוסף, כל ילד במשפחתה של המתלוננת הוא בן לאב אחר, ומדובר במצב משפחתי חריג יחסית למשפחה חרדית ממוצעת. אשר למתלוננת עצמה, טען המשיב כי עולה חשד שתלונתה משנת 2013, כמו גם תלונתה בתיק דנן, אינן אמינות, וזאת עקב הסתירות הרבות בעדותה, כמפורט בחוות דעתה של הגב' נחום. כמו כן, טען המשיב כי לקסיקון הביטויים, בו השתמשה המתלוננת בחקירתה בתיק זה, איננו אופייני לילדה המגיעה מבית דתי, ולכן קיים חשש כי הדברים הושאלו בפיה. המשיב הוסיף וטען, כי ייחודיותו של התיק נובעת גם מרקעם של הורי המתלוננת: אם המתלוננת נחקרה בחשד להתעללות בילדים; ואילו, האב נחקר בעבר בתיקי התעללות בילדיו ובחשד לאונס של גרושתו. לחיזוק טענתו לייחודיות הקיימת בתיק זה, ציין המשיב כי כתב האישום המקורי כלל אישום נוסף אשר הורד, לטענתו, "בשל מסד הראיות הבעייתי בתיק". יצוין, כי בדיון שנערך בפניי, חלקה ב"כ העוררת על אופן הצגת הדברים על ידי המשיב, כאשר לטענתה חלק מתיאוריו את חקירות האם והאב, אינם משקפים נכוחה את המציאות.

19. מעבר לאופי הייחודי של התיק כמפורט לעיל, הוסיף וטען המשיב כי החלטתו של בית משפט קמא לקבל את בקשתו השלישית, ניתנה לאחר שהתקבלו שתי החלטות קודמות, דומות באופיין. על כן, מעלה המשיב את השאלה "מדוע הערר מוגש דווקא לעניין העברת חומרי החקירה המלאים?" כאשר גם בהחלטותיו הקודמות של בית המשפט קמא נפגעו זכויותיהם של הנוגעים בדבר. המשיב חולק על טענתה של העוררת, כי עדות האב הינה שולית לתיק, ולטעמו "עדויות האם והאב החורג והודעות המתלוננת ואחותה הן הראיות המרכזיות בתיק זה. איתן מתחיל ומסתיים התיק, ועל פיהן יוכרע הדין בתיק".

20. המשיב צירף לתגובתו חוות דעת משלימה מטעמה של הגב' נחום, המבהירה את החשיבות במסירת המידע לידי. בחוות הדעת המשלימה, עמדה הגב' נחום על מספר סתירות ואי הדיוקים בעדותה של המתלוננת בפני חוקרת הילדים. סתירות אלו מחזקות, לטענתה, "את הצורך באינפורמציה על מצבן של הילדות [המתלוננת ואחותה - א.ש.] וחשיפתן לפגיעות אחרות, וזאת על מנת לוודא כי הדיווח הינו אמיתי ומתייחס רק לתיק הנדון". הגב' נחום העלתה את החשש שמא אירועים אחרים, אליהן נחשפה המתלוננת, גורמים לה לבלבול עם האירוע מושא כתב האישום, ועל כן, קיים חשש כי הדיווח שלה על התרחשות האירוע, איננו אותנטי, שכן "יש לדעת האם היה שם חשד לפגיעות מיניות, האם הילדה נחשפה [ל]שאלות בתחום זה, ולבדוק אם אופן הדיווח היום הושפע מתכנים אלו". הגב' נחום הפנתה במסגרת חוות דעתה, לספרות מחקרית בתחום חקירות הילדים, אשר תומכת בדעה, לפיה ישנה חשיבות לאיסוף אינפורמציה מלאה אודות הילד הנחקר.

21. בדיון שנערך בפניי, מסר ב"כ המשיב, עו"ד נדב גדליהו, כי החומר שעשוי להימצא בתיקים הסגורים, כולל פירוט של אירועים אליהם נחשפה המתלוננת, שיש בהם כדי להשליך על מהימנות הדיווח שלה בתיק דנן. המשיב סבור, כדוגמה למידע שעשוי להימצא בתיקים אלו, כי ניתן להתוודע להרגלי צפייתו של האב בסרטים למבוגרים לעיני ילדיו, מהם ניתן להשליך על המידע שמסרה המתלוננת בתיק הנדון. המשיב הפנה, בהקשר זה, לדבריה של המתלוננת, מהם עולה כי "היא יודעת את הדברים מהסרט" (עמ' 3, שורות 14-15 לפרוטוקול הדיון מיום 1.12.2015 (להלן: הפרוטוקול)). לשאלת בית המשפט מדוע לא ניתן להסתפק בסיכומי התיקים שהועברו אליו, טען המשיב כי החומר דרוש לו במלואו, והוא איננו מתנגד להשחרת שמותיהם של המעורבים בתיקים הסגורים.

דיון והכרעה



22. עניינו של הערר שלפני בתיקים הסגורים אשר נפתחו נגד אביה החורג של המתלוננת, בשל מעשים שבוצעו, לכאורה, על ידו בשנים 2003 ו-2011, כשמדובר במשפחה שונה, שאינה משפחתה של המתלוננת. השאלה העומדת להכרעה היא, האם יש לראות בתיקים אלה משום "חומר חקירה", במסגרת כתב אישום זה העוסק במעשה סדום ומעשים מגונים שבוצעו, לכאורה, נגד המתלוננת. אשר לשאלה העקרונית, האם תיקים סגורים יכולים לשמש, כל עיקר, "חומר חקירה" לפי ס' 74 לחסד"פ, הרי שאין צורך להידרש אליה במקרה דנן, מאחר שכבר הועברה רשימת התיקים הסגורים לידי המשיב, לרבות תמציות של חלק מהתיקים, בעקבות החלטותיו הקודמות של בית משפט קמא, עליהן, כאמור, לא הוגש ערר (להחלטות ברוח שונה, בעניין זה, ראו: החלטתו של השופט י' עמית בבש"פ 5535/13 מדינת ישראל נ' שלמה (15.8.2013), ומנגד החלטתו של השופט נ' סולברג בבש"פ 1408/14 פלוני נ' מדינת ישראל (14.4.2014)).

23. זכותו של נאשם לעיין בחומר חקירה הנוגע לכתב אישום שהוגש נגדו, מעוגנת בסעיף 74(א) לחסד"פ, בזו הלשון:

"74. (א) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו".

המונח "חומר חקירה" אינו מוגדר בחסד"פ, וגדריו של מונח זה נקבעו באמצעות ההלכה הפסוקה. בית משפט זה נדרש לסוגיה זו, לא פעם, בקובעו כי יש לדון, בכל מקרה לגופו, בשאלה האם מדובר בחומר חקירה אם לאו, וזאת, תוך הענקת פרשנות מרחיבה להגדרת המונח "חומר חקירה". על תכליתו של סעיף 74 לחסד"פ, עמדתי בבש"פ 4109/13 מדינת ישראל נ' דה פאס (7.7.2013) (להלן: עניין דה פאס):

"תכליתה של זכות העיון בחומר החקירה, בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, הינה לאפשר לנאשם הזדמנות מלאה ומיטבית להכין את הגנתו, מפני האישומים המיוחסים לו, ובכך לממש את זכותו להליך הוגן. משכך נקבע, לא אחת, כי למונח 'חומר חקירה' יש ליתן פירוש מרחיב, כך שכל חומר הקשור באופן ישיר או עקיף לאשמה, ונוגע ליריעה העובדתית הנפרסת בכתב האישום, יהווה 'חומר חקירה', במובנו של סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. במסגרתו של מבחן רחב זה עשויים להיכלל גם מקרים שבהם הרלוונטיות של החומר שבמחלוקת להגנתו של הנאשם, אינה מובהקת, או כאשר החומר המבוקש אינו קשור במישרין לאישומים המיוחסים לאותו נאשם (ראו, לעניין זה, בש"פ 2837/13 אוחיון נ' מדינת ישראל (2.5.2013); בש"פ 8406/12 אלמוני נ' מדינת ישראל (3.12.2012); בג"ץ 9264/04 מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים, פ"ד ס(1) 360 (2005); בג"ץ 620/02 התובע הצבאי הראשי נ' בית הדין הצבאי לערעורים, פ"ד נז(4) 625, 630 (2003))."

עם זאת, הובהר בפסיקתו של בית משפט זה, כי אימוץ הגדרה רחבה מדי למונח "חומר חקירה", עד כדי הגדרה חסרת גבולות, איננו רצוי. כך למשל, נקבע כי אין לכלול בחומר החקירה ראיות בעלות רלוונטיות רחוקה ושולית, בהקשר לכתב האישום, ואין להתיר "מסעות דיג" ספקולטיביים אחר חומר ראיות (בש"פ 1993/14 יוסף נ' מדינת ישראל (23.4.2014); בש"פ 4508/15 סבג נ' מדינת ישראל (9.7.2015); בש"פ 600/15 הירשמן נ' מדינת ישראל (1.2.2015)). על הנאשם להצביע על קיומו של "יסוד של ממש" לטענתו, כי החומר המבוקש יתרום להגנתו, ואין די



בתקווה בעלמא, שמא ניתן לדלות מן החומר המבוקש, ראיות מסוימות העשויות לסייע להגנתו (בש"פ 7585/14 שטרם נ' מדינת ישראל (18.11.2014); בש"פ 8397/12 חטיב נ' מדינת ישראל (28.11.2012); בש"פ 8051/11 ביאטרה נ' מדינת ישראל (15.11.2011)).

זאת ועוד, כאשר מדובר בחומרים אשר גילויים עלול לפגוע באינטרסים או בזכויות של צדדים שלישיים, ובכלל זה הזכות לפרטיות, על בית המשפט לערוך איזון בין זכויותיו של הנאשם להליך הגון לבין זכויותיהם של הצדדים השלישיים (בש"פ 8500/14 פאהום נ' מדינת ישראל (28.12.2014); בש"פ 5190/14 אבו גנאם נ' מדינת ישראל (26.8.2014); בש"פ 5320/13 מולקנדוב נ' מדינת ישראל (18.8.2013)). הלכה היא, כי ככל שהזיקה בין החומר המבוקש לבין צורכי הגנתו של הנאשם, רחוקה יותר, כך יגבר המשקל הניתן לשיקולים נוגדים אחרים (בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' שיינר (23.1.2014); עניין דה פאס).

24. ובחזרה לענייננו. טענתה העיקרית של העוררת היא, כי בית משפט קמא שגה בהחלטתו להעביר לידי המשיב את התיקים הסגורים, על כרעיהם ועל קרביהם. לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים בסוגיה זו, הגעתי למסקנה כי אין כל רלוונטיות לחומרים אשר ביקש המשיב בהקשר זה, לצורכי הגנתו מפני כתב האישום שהוגש בעניינו. המדובר בתיקים שנסגרו מחוסר ראיות, ואשר עניינם באירועים הנוגעים למשפחתו הקודמת של האב, שאינה קשורה למשפחתה של המתלוננת. באחד מן התיקים מדובר בחקירה שנערכה לפני למעלה מ-10 שנים. המסקנה המתבקשת היא כי אין מדובר כלל ועיקר ב"חומר חקירה", ועל כן אין להעביר חומר זה לידי המשיב.

25. טיעוניו של ב"כ המשיב בפני מעידים כמאה עדים כי מדובר במקרה מובהק של "מסע דיג". המשיב מבקש ללמוד מהתנהלותו של האב במשפחתו הקודמת, כעולה מהתלונות שהוגשו נגדו בגין תקיפה, לגבי תפיסת המציאות של המתלוננת כיום. שכן, לשיטתו של המשיב, חשיפתה של המתלוננת להתנהלות מעין זו, יש בה כדי להשפיע על עדותה בתיק זה. סבורני, כי אין כל ממש בטענות אלה ודין להידחות. לאחר שעלה בידי העוררת להראות לכאורה כי המידע המבוקש איננו רלוונטי, לא הצליח המשיב להרים את הנטל המוטל עליו, לשכנע כי קיימת זיקה כלשהי בין החומר המבוקש לבין השאלות שבמחלוקת, בתיק דנן. כאמור, הקשר, אותו מנסה המשיב לשרטט, בין דברים, שאולי יימצאו בתיקים הסגורים, לבין עדותה של המתלוננת, הינו רופף עד לא קיים. בית משפט קמא, בהחלטתו מושא הערר, סבר כי יש צורך בפרסית "תמונה רחבה" ככל האפשר בפני הסנגור ובפני בית המשפט. לטעמי, יש בתקצירים שהועברו למשיב כדי ליצור תמונה רחבה דיה, ומספקת מבחינתו של המשיב (מבלי להביע דעה לגבי עצם ההחלטה למסור חומר זה), ואין צורך בהרחבת התמונה מעבר לכך.

26. נוסף על כך, אין להתעלם מהחשש המוחשי, לפיו העברת התיקים הסגורים עלולה לגרום לפגיעה מהותית ובלתי מתחייבת בזכותם של המעורבים בדבר לפרטיות. עצם העברת המרשם הפלילי, וסיכומי התיקים הסגורים, מגלמת בחובה פגיעה קשה בפרטיותם של הנוגעים בדבר, ואין כל סיבה להרחיב, שלא לצורך, פגיעה זו. כאמור, החומר המבוקש רחוק עד מאוד מן הסוגיות שבמחלוקת, ולטעמי אין לו כל ערך ראייתי להגנתו של המשיב. בנסיבות אלה, יש ליתן לאינטרסים הנוגדים, היינו, לזכותם של עדי התביעה ושל קרובי משפחותיהם לפרטיות, את משקל הבכורה.

27. סוף דבר, הערר מתקבל והחלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 20.10.2015, מתבטלת בזאת.



ניתנה היום, א' בטבת התשע"ו (13.12.2015).

ש ו פ ט
